Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XI. Nr. 5.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków, dnia 14 maja 1932 r.

TREŚĆ:

79.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

USTAWA

z dnia 11 marca 1932 r.

o ustroju szkolnictwa. [1])

WSTĘP.

Ustawa niniejsza wprowadza takie zasady ustroju szkolnictwa, które mają Państwu ułatwić organizację wychowania i kształcenia ogółu na świadomych swych obowiązków i twórczych obywateli Rzeczypospolitej, obywatelom tym — zapewnić jak najwyższe wyrobienie religijne, moralne, umysłowe i fizyczne oraz jak najlepsze przygotowanie do życia, zdolniejszym zaś i dzielniejszym jednostkom ze wszelkich środowisk umożliwić osiągnięcie najwyższych szczebli naukowego i zawodowego wykształcenia.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1. (1) Szkoły i zakłady naukowe i wychowawcze, utrzymywane wyłącznie przez Państwo, noszą nazwę szkół (zakładów) państwowych.

(2) Szkoły (zakłady), utrzymywane przez Państwo wspólnie z samorządem terytorjalnym lub gospodarczym na mocy osobnych ustaw, noszą nazwę szkół (zakładów) publicznych.

(3) Wszystkie inne szkoły (zakłady) noszą nazwę szkół (zakładów) prywatnych.

Art. 2. (1) Podstawę organizacyjną i programową ustroju szkolnictwa stanowi siedmioletnia szkoła powszechna najwyżej zorganizowana (III stopnia). Programy będą tak ułożone, aby umożliwiały młodzieży, odpowiednio uzdolnionej, przejście ze szkół jednych typów do drugich oraz ze szkół niższych stopni do wyższych.

(2) Organizację wszelkich typów szkolnictwa z wyjątkiem, przewidzianym w art. 51 ust. 2, czas trwania nauki, programy oraz warunki przejścia z jednych szkół do drugich określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Programy przedmiotów zawodowych w szkołach zawodowych ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinji ministrów zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości.

---

[1]) Ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 389.

Art. 3. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dla celów doświadczalnych zakładać poszczególne szkoły, oparte na odmiennych zasadach organizacyjnych niż zasady, określone w niniejszej ustawie.

POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE.

I. Przedszkola.

Art. 4. Dla dzieci w wieku od 3 lat ukończonych do czasu rozpoczęcia obowiązku szkolnego organizuje się przedszkola, które mają na celu wychowanie fizyczne i psychiczne przez stworzenie odpowiednich ku temu warunków.

II. Szkolnictwo powszechne.

Art. 5. Nauka w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkowa.

Art. 6. (1) Obowiązek szkolny trwa dla każdego dziecka lat siedem.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może na pewnych obszarach lub w poszczególnych miejscowościach przedłużyć czas trwania obowiązku szkolnego do lat ośmiu; może również skrócić go do lat sześciu, o ile to będzie konieczne ze względu na warunki organizacji szkolnictwa powszechnego na tych terenach.

(3) O ile w ciągu trwania obowiązku szkolnego dziecko nie ukończy nauki w zakresie szkoły powszechnej, obowiązek szkolny może być dla niego przedłużony o rok.

Art. 7. (1) Obowiązek szkolny zaczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy siedem lat życia.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może na pewnych obszarach lub w poszczególnych miejscowościach opóźnić lub przyśpieszyć rozpoczęcie obowiązku szkolnego o jeden rok; przyśpieszenie obowiązku szkolnego nie może dotyczyć dzieci, które przed rozpoczęciem roku szkolnego nie ukończą sześciu lat życia.

(3) Obowiązek szkolny może być odraczany dla dzieci, opóźnionych w rozwoju fizycznym lub umysłowym, oraz dla tych, które z powodu warunków komunikacyjnych mają utrudniony dostęp do szkoły. Szczegółowe normy ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(4) Mogą być przyjmowane do publicznych szkół powszechnych w miarę wolnych miejsc dzieci, które nie podlegają jeszcze obowiązkowi szkolnemu, a ukończyły sześć lat życia, jeżeli wykażą odpowiedni rozwój fizyczny i umysłowy.

Art. 8. Czas trwania obowiązku szkolnego dzieci anormalnych określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Dzieci te mogą być zwolnione od obowiązku szkolnego, o ile niema zorganizowanej dla nich szkoły specjalnej (art. 13).

Art. 9. Obowiązek szkolny wypełnia się przez pobieranie nauki: a) w publicznej szkole powszechnej, b) w innej szkole, c) w domu. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa warunki, na których nauka w innej szkole lub w domu uznana będzie za wypełnienie obowiązku szkolnego, oraz ustala rygory w stosunku do uchylających się wogóle od tego obowiązku.

Art. 10. (1) Szkoła powszechna obejmuje zasadniczo siedmioletni kurs nauki.

(2) W razie przedłużenia, względnie skrócenia, czasu trwania obowiązku szkolnego (art. 6 ust. 2) czas trwania nauki szkolnej ulega stosownej zmianie.

Art. 11. (1) Szkoła powszechna ma za zadanie dać na poziomie, odpowiadającym wiekowi i rozwojowi dziecka, potrzebne ogółowi obywateli jednolite podstawy wychowania i wykształcenia ogólnego oraz przygotowanie społeczno-obywatelskie z uwzględnieniem potrzeb życia gospodarczego.

(2) W programie szkoły powszechnej rozróżnia się trzy szczeble: szczebel pierwszy obejmuje elementarny zakres wykształcenia ogólnego, — szczebel drugi jest rozszerzeniem i pogłębieniem szczebla pierwszego, szczebel trzeci ma nadto przysposobić młodzież pod względem społeczno-obywatelskim i gospodarczym. Zagadnienia kulturalno-gospodarcze środowiska, w którem szkoła się znajduje, winny być uwzględniane w materjale naukowym wszystkich trzech szczebli.

Art. 12. (1) Pod względem organizacyjnym rozróżnia się szkoły powszechne trzech stopni. Szkołą stopnia I-go jest szkoła, która realizuje pierwszy szczebel programowy wraz z najważniejszemi składnikami programowemi szczebla drugiego i trzeciego; szkoła stopnia II-go realizuje pierwszy i drugi szczebel programowy wraz z najważniejszemi składnikami programowemi szczebla trzeciego; szkoła stopnia III-go realizuje wszystkie trzy szczeble programowe w pełnym zakresie.

(2) Szkoła powszechna III-go stopnia realizuje pierwszy szczebel programowy w czterech pierwszych latach nauki, drugi szczebel programowy w piątym i szóstym roku nauki, trzeci szczebel programowy w siódmym, względnie — w ośmioletniej szkole — w siódmym i ósmym roku nauki.

Art. 13. Wychowanie i kształcenie dzieci anormalnych odbywa się w zakładach i szkołach powszechnych specjalnych, względnie w oddziałach specjalnych.

Art. 14. Publiczne szkolnictwo powszechne będzie tak zorganizowane, ażeby obywatele mieli możność kształcenia dzieci w szkołach możliwie najwyższego stopnia. Zasady ułożenia planu sieci szkolnej i sposób jego realizacji określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

III. Dokształcanie.

Art. 15. (1) Młodzież, która wypełni obowiązek szkolny, a nie uczęszcza do żadnej szkoły, podlega do 18 roku życia włącznie obowiązkowemu dokształcaniu.

(2) Zadaniem dokształcania jest pogłębienie indywidualnego i społeczno-obywatelskiego wychowania młodzieży oraz rozszerzenie ogólnego wykształcenia w dostosowaniu do potrzeb życia gospodarczego i zawodów, w których młodzież pracuje.

(3) Dokształcanie odbywa się bądź w szkołach i na kursach dokształcających ogólnych, bądź w szkołach dokształcających zawodowych (art. 26).

Art. 16. (1) Od obowiązkowego dokształcania zwolnieni są ci, którzy po wypełnieniu obowiązku szkolnego ukończą co najmniej dwuletnią naukę w szkole, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwalnia od obowiązkowego dokształcania młodzież, dla której niema zorganizowanej ani odpowiedniej szkoły dokształcającej zawodowej, ani ogólnej, ani odpowiednich kursów dokształcających.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala rygory w stosunku do uchylających się od tego obowiązku.

Art. 17. Młodzież w wieku powyżej lat 18 oraz dorośli będą mogli pogłębiać i rozszerzać swoje wykształcenie — w szkołach i na kursach dokształcających oraz przy pomocy innych instytucyj oświaty pozaszkolnej według zasad, jakie ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 18. W wypadkach, w których zdobycie wykształcenia poza szkołą jest możliwe, odpowiednio zorganizowany przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego system egzaminów pozwoli na uzyskanie takich uprawnień, jakie zapewniają świadectwa odpowiednich szkół.

IV. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Art. 19. Szkoła średnia ogólnokształcąca ma za zadanie dać młodzieży podstawy pełnego rozwoju kulturalnego, przygotować ją do czynnego udziału w życiu zorganizowanego w ramach państwowych społeczeństwa oraz przygotować ją do studjów w szkołach wyższych.

Art. 20. (1) Szkoła średnia ogólnokształcąca jest sześcioletnia i składa się z czteroletniego gimnazjum i dwuletniego liceum.

(2) Obok szkół, obejmujących gimnazjum i liceum, mogą być tworzone szkoły, obejmujące tylko gimnazjum lub tylko liceum.

Art. 21. (1) Gimnazjum jest pod względem programowym w zasadzie jednolite i obejmuje naukę języka łacińskiego. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może jednak tworzyć gimnazja bez nauki języka łacińskiego.

(2) Program gimnazjum opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej i uwzględnia obok wykształcenia ogólnego praktyczne potrzeby życia.

Art. 22. (1) Liceum różniczkuje się pod względem programowym na wydziały, których podstawę dydaktyczną stanowią odpowiednio dobrane grupy przedmiotów.

(2) Program liceum opiera się na programie gimnazjum i daje teoretyczno-naukowe przygotowanie do studjów w szkołach wyższych.

Art. 23. Do pierwszej klasy gimnazjum przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 12, — do liceum kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 16. Górną granicę wieku kandydatów ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

V. Szkolnictwo zawodowe.

Art. 24. Szkolnictwo zawodowe ma za zadanie przygotować wykwalifikowanych zawodowo pracowników dla życia gospodarczego przez teoretyczne i praktyczne kształcenie zawodowe z uwzględnieniem potrzebnego zakresu wykształcenia ogólnego oraz przez wychowanie społeczno-obywatelskie.

Art. 25. (1) Szkolnictwo zawodowe obejmuje szkoły i kursy zawodowe.

(2) Szkoły zawodowe dzielą się na szkoły:

a) dokształcające,

b) typu zasadniczego,

c) przysposobienia zawodowego.

Art. 26. (1) Szkoły dokształcające zawodowe dają młodzieży, pracującej zawodowo, która wypełniła obowiązek szkolny i podlega obo-

wiązkowemu dokształcaniu (art. 15 i 16), niezbędne wiadomości zawodowe teoretyczne i pogłębienie wykształcenia praktycznego, otrzymywanego w warsztacie pracy zarobkowej.

(2) Program szkół dokształcających zawodowych, oparty bądź na pierwszym, bądź na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, rozłożony jest zasadniczo na trzy lata. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zależnie od potrzeb zawodu skrócić lub przedłużyć czas ten o rok.

Art. 27. (1) Szkoły zawodowe typu zasadniczego dają przygotowanie zawodowe teoretyczne i praktyczne i dzielą się na szkoły stopnia:

a) niższego,

b) gimnazjalnego,

c) licealnego.

(2) Niezależnie od tych szkół organizowane są szkoły mistrzów i szkoły nadzorców.

Art. 28. Szkoły zawodowe stopnia niższego mają charakter wybitnie praktyczny. Program ich opiera się na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej i jest rozłożony zależnie od zawodu na 2 do 3 lat. Na pierwszy rok nauczania przyjmuje się zależnie od zawodu kandydatów, którzy w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej 13 lub 14 lat życia.

Art. 29. (1) Szkoły zawodowe stopnia gimnazjalnego dają obok przygotowania praktycznego przygotowanie zawodowe teoretyczne oraz uwzględniają w potrzebnym zakresie wykształcenie ogólne.

(2) Program ich opiera się na drugim lub trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej i zależnie od zawodu jest rozłożony na dwa do czterech lat. Dolną granicę wieku przyjmowania kandydatów, która nie może schodzić poniżej lat 13, określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 30. W miarę możności będą tworzone kursy, na których odpowiednio uzdolnieni absolwenci różnych stopni szkół zawodowych, pragnący przejść do szkół wyższych stopni, będą mogli uzupełnić swe wykształcenie.

Art. 31. Szkoły zawodowe stopnia licealnego dają, oprócz przygotowania praktycznego, głębsze przygotowanie zawodowe teoretyczne oraz uwzględniają w odpowiednim zakresie wykształcenie ogólne. Program ich opiera się na programie gimnazjum ogólnokształcącego, zależnie zaś od zawodu jest rozłożony na 2 do 3-ch lat. Na pierwszy rok nauczania przyjmuje się kandydatów, którzy w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej 16 lat życia.

Art. 32. Szkoły mistrzów i szkoły nadzorców są przeznaczone

dla wykwalifikowanych rzemieślników i pracowników przemysłowych lub technicznych i dają rozszerzenie wiedzy zawodowej. Przyjmuje się do nich osoby, które złożyły egzamin czeladniczy lub posiadają inne przygotowanie, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczające, oraz odbyły następnie 3-letnią praktykę zawodową.

Art. 33. Szkoły przysposobienia zawodowego są przeznaczone dla absolwentów wszystkich szkół wszelkich stopni i dają elementy wiedzy zawodowej dla wprowadzenia w zawód. Szkoły te są roczne.

Art. 34. (1) Dolna granica wieku przyjęcia do szkół zawodowych stopnia niższego i gimnazjalnego może być dla poszczególnych kandydatów obniżona o rok, jeżeli wynosi nie mniej niż 14 lat.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala górną granicę wieku przyjmowania kandydatów do wszelkich szkół zawodowych typu zasadniczego.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinji ministrów, zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości, może w drodze rozporządzenia uzależnić przyjęcie kandydatów do poszczególnych szkół typu zasadniczego oraz szkół przysposobienia zawodowego od odbycia uprzedniej praktyki zawodowej. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinji ministrów, zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości, może w drodze rozporządzenia również uzależnić wydanie świadectwa ukończenia tych szkół od odbycia praktyki zawodowej poszkolnej.

Art. 35. Kursy zawodowe przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach danego zawodu. Czas trwania kursów zależny jest od potrzeb danej specjalności.

VI. Kształcenie kandydatów na nauczycieli.

Art. 36. Kształcenie kandydatów na nauczycieli ma na celu przygotowanie pracowników, posiadających potrzebną do spełniania zawodu nauczycielskiego wiedzę, oraz przygotowanie pedagogiczne i społeczno-obywatelskie.

A. Wychowawczynie przedszkoli.

Art. 37. (1) Kształcenie kandydatek na wychowawczynie przedszkoli odbywa się:

a) w 4-letnich seminarjach dla wychowawczyń przedszkoli,

b) w 2-letnich liceach dla wychowawczyń przedszkoli.

(2) Na pierwszy rok nauczania seminarjum przyjmuje się kandydatki, które w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej lat

13, — na pierwszy rok liceum kandydatki, które ukończyły co najmniej lat 16. Górną granicę wieku kandydatek określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 38. (1) Program seminarjum dla wychowawczyń przedszkoli opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, program liceum opiera się na programie gimnazjum.

(2) Program seminarjum i liceum obejmuje wykształcenie ogólne, przygotowanie społeczno-obywatelskie i pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

Art. 39. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej uczennic seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli; praktyka ta odbywa się w przedszkolach, istniejących z reguły przy tych zakładach, i w innych przedszkolach.

B. Nauczyciele szkół powszechnych.

Art. 40. (1) Kształcenie kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych odbywa się:

a) w 3-letnich liceach pedagogicznych,

b) w 2-letnich pedagogjach.

(2) Na pierwszy rok nauczania liceum pedagogicznego przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 16, — na pierwszy rok pedagogjum kandydatów, którzy ukończyli co najmniej 18 lat. Górną granicę wieku kandydatów określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 41. (1) Program liceum pedagogicznego opiera się na programie gimnazjum, program pedagogjum na programie liceum ogólnokształcącego.

(2) Program liceum pedagogicznego i pedagogjum obejmuje wykształcenie ogólne, przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

(3) Program pedagogjum uwzględnia nadto specjalizację w zakresie obranych grup przedmiotów.

Art. 42. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej uczniów tych zakładów; praktyka ta odbywa się w szkołach powszechnych, istniejących z reguły przy tych zakładach (szkoły ćwiczeń) i w innych publicznych szkołach powszechnych, względnie posiadających prawo publiczności.

Art. 43. Dla umożliwienia młodzieży zamiejscowej uczenia się

w liceach pedagogicznych i pedagogjach, będą przy tych zakładach z reguły organizowane internaty.

Art. 44. Przygotowanie nauczycieli szkół powszechnych do nauczania w szkołach specjalnych odbywa się w zakładach i na kursach rocznych lub dwuletnich.

C. Nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów.

Art. 45. (1) Przygotowanie nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów obejmuje wykształcenie w zakresie obranej dziedziny wiedzy (umiejętności), przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

(2) Kształcenie w zakresie obranej dziedziny wiedzy (umiejętności) odbywa się w szkołach wyższych na zasadach, jakie określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinji Rad Wydziałowych szkół akademickich. W razie braku odpowiednich szkół wyższych, kształcenie odbywa się w sposób, określony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(3) Po ukończeniu kształcenia w zakresie obranej dziedziny wiedzy odbywa się kształcenie pedagogiczne na kursach pedagogicznych co najmniej rocznych, przyczem dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych czas ten może być skrócony. Kursy pedagogiczne mogą być organizowane przy szkołach wyższych lub oddzielnie.

(4) Przygotowanie społeczno-obywatelskie odbywa się bądź na studjum, przewidzianem w art. 53, bądź na kursach pedagogicznych.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej. Praktyka ta odbywa się w szkołach, wymienionych w ustępie pierwszym, bądź związanych z kursami pedagogicznemi (ust. 3), bądź nie związanych.

D. Nauczyciele szkół zawodowych.

Art. 46. (1) Przygotowanie nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz prowadzących praktyczną naukę zawodu nauczycieli i instruktorów obejmuje wykształcenie zawodowe i praktykę zawodową, przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne i praktykę pedagogiczną.

(2) Kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych odbywa się:

a) dla szkół dokształcających zawodowych i szkół zawodowych stopnia niższego — w odpowiednich szkołach zawodowych stopnia licealnego;

b) dla szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego i licealnego — w szkołach wyższych na zasadach, jakie określają rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane po wysłuchaniu opinji zainteresowanych ministrów;

c) jeżeli chodzi o zawody, dla których niema szkół stopnia licealnego (pkt. a) lub szkół wyższych (pkt. b), — w sposób, oznaczony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po wysłuchaniu opinji zainteresowanych ministrów.

(3) Kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli, prowadzących naukę praktyczną zawodu w szkołach dokształcających zawodowych oraz w szkołach zawodowych stopnia niższego, gimnazjalnego i licealnego ,odbywa się w zakładach, oznaczonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po wysłuchaniu opinji zainteresowanych ministrów.

(4) Kształcenie zawodowe kandydatów na instruktorów odbywa się:

a) w szkołach zawodowych stopnia gimnazjalnego;

b) w szkołach mistrzów lub w szkołach nadzorców.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinji zainteresowanych ministrów określa czas trwania i organizację praktyki zawodowej zarówno dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych, jak również dla kandydatów na nauczycieli i instruktorów, prowadzących praktyczną naukę zawodu.

(6) Przygotowanie społeczno-obywatelskie kandydatów na nauczycieli i instruktorów odbywa się bądź na studjum, przewidzianem w art. 53, bądź na kursach pedagogicznych.

(7) Kształcenie pedagogiczne kandydatów na nauczycieli i instruktorów odbywa się na kursach pedagogicznych, przyczem dla kandydatów, kształconych w szkołach mistrzów lub w szkołach nadzorców, będą z kursami pedagogicznemi połączone kursy uzupełniające wykształcenie ogólne.

(8) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej.

Art. 47. (1) Kształcenie kandydatów na nauczycieli przedmiotów pomocniczych, ściśle związanych z zawodem, odbywa się według zasad, wskazanych w art. 46 dla kandydatów na nauczycieli przedmio-

tów zawodowych, przyczem jednak zależnie od decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego praktyka zawodowa może nie być wymagana.

(2) Kształcenie tych kandydatów może się odbywać również w sposób, przepisany dla kształcenia kandydatów na nauczycieli tych samych przedmiotów w szkołach ogólnokształcących, a mianowicie:

a) dla szkół zawodowych stopnia niższego i dla szkół dokształcających zawodowych — w sposób, określony w art. 40—42;

b) dla szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego i licealnego — w sposób, określony w art. 45.

(3) Kandydaci, wymienieni w ustępie drugim, kształcą się nadto dodatkowo na specjalnych kursach, wprowadzających w zagadnienia szkolnictwa zawodowego.

Art. 48. Kształcenie kandydatów na nauczycieli przedmiotów pomocniczych, nie związanych bezpośrednio z zawodem, odbywa się w sposób, przewidziany w art. 47 ust. 2 i 3.

Art. 49. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa, który ze sposobów kształcenia, wymienionych w art. 46 i 47, odnosi się do kształcenia kandydatów na nauczycieli i instruktorów szkół przysposobienia zawodowego, szkół mistrzów i szkół nadzorców.

E. Dalsze kształcenie nauczycieli czynnych.

Art. 50. Dla wychowawczyń przedszkoli oraz dla nauczycieli czynnych w szkołach powszechnych, średnich ogólnokształcących, w szkołach zawodowych, seminarjach i liceach dla wychowawczyń przedszkoli, liceach pedagogicznych i pedagogjach oraz dla instruktorów czynnych w szkołach zawodowych będą organizowane celem umożliwienia dalszego kształcenia się osobne zakłady i kursy.

VII. Szkoły wyższe.

Art. 51. (1) Szkoły wyższe dzielą się na akademickie i nieakademickie.

(2) Organizację szkół akademickich określa osobna ustawa ze zmianami, wynikającemi z postanowień art. 52 i 53 niniejszej ustawy.

(3) Organizację szkół nieakademickich określają statuty, zatwierdzane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 52. (1) W szkołach wyższych studjować mogą w charakterze studentów zwyczajnych absolwenci liceów ogólnokształcących, liceów dla wychowawczyń przedszkoli i liceów pedagogicznych, oraz szkół zawodowych stopnia licealnego, którzy wykażą się świadectwem kwa-

lifikującem do studjów w szkołach wyższych, jako też osoby, które uzyskały takież świadectwa na podstawie egzaminu.

(2) Nadto studjować mogą w charakterze studentów zwyczajnych osoby, które nie odpowiadają powyższym warunkom, a uzyskały zezwolenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie jednomyślnie przyjętego i przez Radę Wydziału umotywowanego wniosku.

(3) Rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinji Rad Wydziałowych szkół akademickich wskażą, do jakich szkół wyższych i na jakie wydziały dają wstęp świadectwa, wymienione w ustępie pierwszym, oraz określą potrzebne egzaminy uzupełniające celem uzyskania wstępu do innych szkół wyższych, względnie na inne wydziały.

(4) O ile zajdzie potrzeba ściślejszego doboru kandydatów do szkół wyższych z pośród osób, posiadających warunki, wymienione w ustępie pierwszym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinji Rad Wydziałowych szkół akademickich określa sposób postępowania.

Art. 53. (1) Dla studentów szkół wyższych będzie zorganizowane studjum w zakresie obrony technicznej Państwa i nauki obywatelstwa oraz sprawności fizycznej.

(2) Studjum to będzie tworzone bądź przy szkołach wyższych, bądź oddzielnie na zasadach, jakie ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Postanowienia przejściowe.

Art. 54. (1) Organizacja szkolnictwa, przewidziana w niniejszej ustawie, wprowadzona będzie w życie w odniesieniu do szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych, seminarjów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów najdalej w ciągu sześciu lat od dnia wejścia w życie ustawy.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa w drodze rozporządzenia sposób przekształcenia, względnie likwidacji szkół, nie odopowiadających ustrojowi, wprowadzonemu niniejszą ustawą; likwidacja, względnie przekształcenie takich szkół, winna być zakończona najdalej w przeciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przy uwzględnieniu przepisu art. 55.

(3) W istniejących w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej seminarjach nauczycielskich wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów na pierwszy kurs.

Art. 55. (1) Przy wprowadzeniu ustroju szkolnictwa, przewidzia-

nego w niniejszej ustawie, należy zapewnić młodzieży uczęszczającej do szkół możność dokończenia nauki w odpowiednich szkołach, w takim okresie czasu, jaki w chwili przyjęcia ucznia był przewidziany dla danych szkół, jako normalny czas trwania nauki.

(2) Świadectwa, uzyskane w okresie przejściowym, zachowują takie uprawnienia, jakie dawały przed wejściem w życie ustawy.

Art. 56. Niezależnie od uprawnień nadanych Ministrowi w poszczególnych artykułach niniejszej ustawy, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ma prawo wydawać w drodze rozporządzeń przepisy wykonawcze, uzgadniające i przejściowe, które okażą się niezbędne dla wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa i przystosowania do niego dotychczasowych przepisów ustawowych.

Postanowienia końcowe.

Art. 57. Wszędzie tam, gdzie ustawa niniejsza nadaje uprawnienia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wchodzą w jego uprawnienia inni ministrowie w stosunku do szkolnictwa, podlegającego ich kompetencji na mocy osobnych ustaw. Uprawnienia te ministrowie wykonywują w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 58. (1) Postanowienia ustawy niniejszej nie dotyczą szkół artystycznych; ustrój ich określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Ustawa niniejsza nie dotyczy szkół, organizowanych dla celów wojskowych, bezpieczeństwa publicznego, straży granicznej, oraz szkół rolniczych, podlegających kompetencji Ministra Rolnictwa, i szkolnictwa zawodowo-sanitarnego, podlegającego kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 59. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 60. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1932 r.

(2) Przepisy niniejszej ustawy, o ile dotyczą szkolnictwa ogólnokształcącego oraz zawodowego wszelkich typów i stopni, nie obowiązują na obszarze województwa śląskiego.

(3) Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy i w miarę reorganizowania szkolnictwa według jej brzmienia tracą równocześnie na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświe-

cenia Publicznego moc obowiązującą wszelkie sprzeczne z nią przepisy ustawowe, między innemi: część druga zdania pierwszego (zaczynająca się po myślniku) i zdanie drugie art. 2, oraz zdanie drugie ustępu pierwszego art. 85 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494) w brzmieniu, nadanem jej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 2 z r. 1925 poz. 10).

(4) W wypadkach, w których przewidziano wydanie rozporządzeń przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przepisy dotychczasowe zachowują moc obowiązującą w charakterze rozporządzeń do czasu zastąpienia ich nowemi rozporządzeniami.

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki
Prezes Rady Ministrów: A. Prystor
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: J. Jędrzejewicz
Minister Spraw Wewnętrznych: Bronisław Pieracki
Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych: Fabrycy
Minister Rolnictwa: Sew. Ludkiewicz.

80.

USTAWA

z dnia 11 marca 1932 r.

o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych[1]).

Art. 1. Opiekę i nadzór nad prywatnemi szkołami, zakładami naukowemi i wychowawczemi sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który może przekazać swe uprawnienia podległym władzom szkolnym.

Art. 2. (1) Obywatel polski może założyć szkołę (zakład) pod warunkiem:

1) przedłożenia statutu szkoły, ustalającego ustrój wewnętrzny szkoły, język nauczania i program, nazwę oraz stosunek właściciela(ki) do dyrektora(ki) kierownika(czki) i nauczycieli(ek); rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określi wymagania, jakim odpowiadać winien statut,
2) zapewnienia szkole odpowiedniego lokalu i wyposażenia w urządzenia i pomoce naukowe,
3) wykazania, że środki utrzymania szkoły będą wystarczające,

---

[1]) Ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 343.

4) przedłożenia pisemnego stwierdzenia właściwych władz państwowych, że ubiegający się o nie zachowywał się nienagannie pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa.

(2) Orzeczenie oznaczonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władzy szkolnej stwierdza, czy powyższe warunki zostały spełnione.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w wyjątkowych przypadkach może zezwolić na założenie szkoły osobie, nie posiadającej obywatelstwa polskiego.

(4) Po uzyskaniu orzeczenia, stwierdzającego spełnienie powyższych warunków, założyciel(ka) może szkołę otworzyć. O ile w ciągu 3 miesięcy od chwili wniesienia podania założyciel(ka) nie otrzyma odpowiedzi. ma prawo szkołę otworzyć.

(5) O terminie otwarcia szkoły winien(na) założyciel(ka) zawiadomić władzę szkolną nie później niż na dwa tygodnie przed rozpoczęciem nauki.

Art. 3. (1) Orzeczenie, stwierdzające wypełnienie warunków, wymaganych do założenia szkoły, traci moc, jeżeli w ciągu roku od jego wydania szkoła nie zostanie otwarta lub jeżeli władza szkolna orzeknie, iż właściciel(ka) przestał(ła) czynić zadość jednemu z warunków, określonych w art. 2.

(2) Prawa, wynikające z uzyskania orzeczenia, o którem mowa w art. 2, mogą być odstąpione osobie trzeciej tylko za zgodą władzy która je wydała.

Art. 4. (1) Szkoła może być zamkniętą przez sprawującą nadzór władzę szkolną, jeżeli orzeczeniem tej władzy zostanie stwierdzone, że:

a) szkoła była nieczynna przez 3 miesiące bez usprawiedliwionej przyczyny,
b) poziom naukowy lub wychowawczy szkoły w ciągu 3 lat ostatnich jest niewystarczający,
c) szkoła nie przestrzega obowiązujących przepisów lub postanowień statutu szkoły,
d) nauczanie lub wychowanie młodzieży odbywa się w duchu nielojalnym dla Państwa względnie szkoła nie przeciwdziała skutecznie szkodliwym pod względem wychowawczym wpływom na młodzież.

(2) Przed wydaniem orzeczenia, zamykającego szkołę, sprawująca nadzór władza szkolna winna dać możność kierownictwu szkoły udzielenia wyjaśnień w terminie, przez władzę szkolną określonym.

Art. 5. (1) O zamierzonem zwinięciu szkoły winien(na) właściciel(ka) uprzedzić władzę szkolną na 3 miesiące naprzód. Zwinięcie

szkoły w ciągu roku szkolnego nastąpić może jedynie za zgodą władzy szkolnej.

(2) W razie zwinięcia lub zamknięcia szkoły akta szkolne wraz z pieczęciami złożone być winny do oznaczonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władzy szkolnej.

Art. 6. (1) Dyrektorem(ką) kierownikiem(czką) lub nauczycielem(ką) szkoły może być tylko nieskazitelny obywatel polski, posiadający przepisane kwalifikacje zawodowe do nauczania.

(2) Dyrektora(kę) kierownika(czkę) zatwierdza władza szkolna.

(3) Władza szkolna może zażądać od kandydata(ki) na dyrektora(kę) kierownika(czkę) lub nauczyciela(kę) pisemnego stwierdzenia właściwych władz państwowych, że zachowywał(ła) się nienagannie pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa.

(4) Władza szkolna może w danej szkole odmówić zatwierdzenia dyrektora(ki) kierownika(czki) lub nie dopuścić nauczyciela(ki) do nauczania, jeżeli uzna, że tego wymagają względy pedagogiczne.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych przypadkach zwolnić kandydata(kę) na dyrektora(kę) kierownika(czkę) lub nauczyciela(kę) od wymogu posiadania obywatelstwa polskiego.

Art. 7. (1) Władza szkolna może zażądać usunięcia dyrektora(ki) kierownika(czki) lub nauczyciela(ki), jeżeli uzna, że ten (ta):

a) wywiera na młodzież szkodliwy wpływ pod względem wychowawczym,

b) nie przestrzega obowiązujących przepisów i postanowień statutu szkoły,

c) winien(na) jest rażącego zaniedbania obowiązków dyrektora(ki) kierownika(czki) lub nauczyciela(ki).

(2) Władza szkolna może w przypadkach, przewidzianych w ust. 1, zawiesić dyrektora(kę) kierownika(czkę) lub nauczyciela(kę) w czynnościach.

Art. 8. Szkoły (zakłądy) prywatne, zorganizowane na wzór szkół (zakładów) państwowych (publicznych), oraz szkoły (zakłady) prywatne, nie zorganizowane na wzór państwowych (publicznych), a uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za eksperymentalne, mogą uzyskiwać uprawnienia szkół (zakładów) państwowych (publicznych) na warunkach, określonych rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 9. Szkoły prywatne, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za eksperymentalne, będą otoczone szczególną opieką władz szkolnych.

Art. 10. (1) Ustawa niniejsza nie dotyczy prywatnych szkół akademickich oraz szkół rolniczych, podległych kompetencji Ministra Rolnictwa, i szkolnictwa zawodowego — sanitarnego, podlegającego kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych. Warunki, pod jakiemi mogą być otwierane i prowadzone wymienione szkoły i kursy zawodowo-sanitarne, oraz uprawnienia osób, które je ukończyły, określa, o ile niema w tym zakresie przepisów ustawowych, Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, ustali warunki zakładania i utrzymywania przez związki komunalne szkół, zakładów naukowych lub wychowawczych i statut oraz stosunki służbowe nauczycieli(ek), dyrektorów(ek) tych szkół (zakładów). Takież rozporządzenie wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w stosunku do szkół zawodowych, utrzymywanych przez izby przemysłowo-handlowe i rzemieślnicze oraz korporacje przemysłowe i rzemieślnicze.

Art. 11. Przepisy ustawy niniejszej mają analogiczne zastosowanie do szkół (zakładów naukowych i wychowawczych), zakładanych, względnie utrzymywanych przez zarejestrowane stowarzyszenia i fundacje, przyczem nie odnosi się do nich postanowienie pkt. 4 art. 2.

Art. 12. (1) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustali sposób i termin uzyskania przez szkoły, istniejące w dniu wejścia w życie tej ustawy, orzeczeń, stwierdzających spełnienie warunków, przewidzianych w art. 2, przy uwzględnieniu postanowień art. 11.

(2) Szkoły, które nie będą czyniły zadość wymogom tego rozporządzenia, ulegną zamknięciu w terminie, oznaczonym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 13. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz Ministrowi Przemysłu i Handlu we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 14. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Równocześnie tracą moc wszystkie przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych ustawą niniejszą.

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów: w z. Wł. Zawadzki

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.: J. Jędrzejewicz

Minister Spraw Wewnętrznych: Bronisław Pieracki

Minister Przemysłu i Handlu: Zarzycki.

———

81.

Nr. O. 1159/32. Kraków, dnia 23 kwietnia 1932 r.

Do

Wydziałów, Oddziałów, Biura Personalnego Kuratorjum, Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie diet przy przesiedlaniu emerytów.

Zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 kwietnia 1932 r. Nr. I. R. 3865 (okólnik Nr. 58), że Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 31 marca 1932 r. Nr. D. I. 13669/Em/32 wyjaśniło, iż funkcjonarjuszowi, który dokonał przesiedlenia w myśl postanowienia art. 21 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 z r. 1931 poz. 380) nie przysługują diety, albowiem dokonanie przesiedlenia przez emeryta nie może być uważane za podróż służbową, jak to ustalił Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 2 grudnia 1930 r. L. Rej. 195/29 w sprawie Dra Jana Komorka.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

82.

Nr. O. 1001/32. Kraków, dnia 27 kwietnia 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych i Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie organizowania kolonij i półkolonij letnich.

Podaję poniżej do wiadomości pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 kwietnia 1932 r. Nr. I. W. F. 1574/32 a z uwagi, że organizacja kolonij letnich powinna się w obecnej dobie wysunąć na czoło zadań wychowawczych szkoły — wzywam Dyrekcje szkół, Rady i Inspektoraty szkolne do gorącego przejęcia się tą doniosłą sprawą i użycia wszelkich środków rozporządzalnych, by ją pomyślnie rozwiązać na terenie szkolnym.

Zawiadamiam również, że Województwo stworzyło przy Powiatowych i Miejskich Komisjach Opieki Społecznej podkomisje dla spraw kolonij letnich, których zadaniem jest propaganda kolonij letnich wśród społeczeństwa i określenie, które organizacje, urządzające kolonje letnie i w jakich rozmiarach wymagają finansowego poparcia. Jest zatem rzeczą wielce pożądaną, aby z jednej strony władze szkolne łącznie z Komitetami Rodzicielskiemi rozwinęły jak

najszerszą działalność w kierunku zdobycia funduszów na urządzenie kolonij i umożliwienie jak największej liczbie dzieci korzystania z tego dobrodziejstwa — z drugiej zaś strony, by reprezentanci szkoły wzięli udział w pracy tych podkomisyj, które mogą się okazać bardzo owocne.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

„W ciężkich przełomowych czasach, w jakich żyjemy, na całem społeczeństwie ciąży obowiązek dokonania jaknajwiększego wysiłku, by ratować zagrożone zdrowie fizyczne dziatwy i młodzieży szkolnej. Okólnikiem z dnia 31 października r. ub. Nr. I. WF. 8320/31 (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P. Nr. 11 z r. 1931 poz. 130) poleciłem organizowanie we wszystkich szkołach masowego dożywiania niezamożnej dziatwy szkolnej. Ze sprawozdań, otrzymywanych z Kuratorjów, z dużem zadowoleniem dowiaduję się, że przeciętnie około 15% dziatwy i młodzieży korzysta z dobrodziejstw dożywiania, otrzymując bezpłatnie lub za drobną opłatą ciepłą strawę w szkole.

Dobrze pojętem uzupełnieniem tej akcji dożywiania dziatwy szkolnej będzie organizowanie na możliwie szerszą skalę szkolnych kolonij i półkolonij letnich. Dążyć przeto należy przy wykorzystaniu jaknajdalej idącej akcji społecznej, by każde dziecko miejskie, a zwłaszcza wielkomiejskie z liczby tych, które nie mogą na koszt rodziny wyjechać na wieś, było w stanie to uczynić przy pomocy instytucyj i organizacyj szkolnych lub pozaszkolnych.

Polska wprawdzie zalicza się do krajów rolniczych, jednak około 27% jej ludności mieszka w miastach, stąd blisko miljon dziatwy w wieku szkolnym tego wyjazdu potrzebuje.

Przypomnieć pragnę, że pomoc Rządu w tej akcji w roku bieżącym niestety nie dosięgnie nawet kwoty zeszłorocznej, to jest miljona złotych, co według sprawozdań stanowiło prawie dziesiątą część wydatków, poniesionych ogółem przez społeczeństwo na cele szkolnych kolonij letnich. Wysiłek społeczny, działalność różnych towarzystw do spraw kolonij letnich, zabiegi w tym celu kół rodzicielskich szkolnych winny się tem mocniej zaznaczyć i do ożywienia akcji w tym kierunku wzywam najgoręcej cały ogół nauczycielstwa.

Polecam przytem traktowanie sprawy kolonij szkolnych letnich również jako jedno z zadań wychowawczego oddziaływania szkoły. Dyrekcje i Kierownictwa szkół winny się przeto interesować, w jaki sposób sprawa wychowawcza została zorganizowana na szkolnych kolonjach letnich.

Zaznaczam również, że wszelkie zwracanie się o zapomogę na powyższe cele ze strony dyrekcyj i kierownictw szkół, kół rodziciel-

skich szkolnych, czy też towarzystw i instytucyj do władz szkolnych II lub III instancji uważam za bezcelowe. Zapomogi Rządu rozdziela Rada Centralna do spraw kolonij letnich przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, w której bierze udział delegat Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Odpowiedni przydział otrzymują wojewódzkie komisje do spraw kolonij letnich, dokąd należy kierować podania, szczegółowo umotywowane.

Z dodatkową pomocą winny przyjść Kuratorja i Inspektoraty szkolne, zezwalając po porozumieniu z gminami, gdy chodzi o lokale szkolne publicznych szkół powszechnych, wykorzystywanie ich na cele kolonijne.

Zwracam też uwagę, że osoby czy instytucje, organizujące kolonje letnie dla dzieci, znajdą potrzebne wskazówki w dwóch wydawnictwach, poświęconych tej sprawie, a mianowicie: w „Podręczniku dla organizatorów kolonij letnich dla dzieci“ — wydawnictwie Związku Polskich Towarzystw letnich i instytucyj, kolonje organizujących — Warszawa 1930, oraz w „Instrukcji dla kolonij letnich“ — Poznań 1931, nakład Okręgowego Związku Kas Chorych.

Podsekretarz Stanu: *(—) Kazimierz Pieracki*“.

83.

Nr. O. 1241/32. Kraków, dnia 4 maja 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie ulg kolejowych na kolonje letnie.

Nawiązując do zarządzenia z dnia 27 kwietnia 1932 r. Nr. O. — 1001/32, ogłoszonego powyżej, zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 20 kwietnia 1932 r. Nr. I. W.F. 1830/32, że Pan Minister Komunikacji decyzją z dnia 2 kwietnia 1932 r. (Dziennik Taryf i Zarządzeń Kolejowych 1932, Nr. 22, poz. 155) zarządził, by w roku bieżącym (w okresie czasu od 1 maja do 1 listopada 1932 r.) dzieci wyjeżdżające na kolonje letnie, bez względu na wiek mogły korzystać z 75% zniżki od cen normalnych przy przejazdach kolejami państwowemi w wagonach III klasy pociągów osobowych grupami, składającemi się co najmniej z 10 osób.

Na każde 10 dzieci jedno dziecko przewozić się będzie bezpłatnie.

Poza tem personel nadzorczy, towarzyszący dzieciom, będzie mógł korzystać również z ulgi powyższej (1 osoba na 10 dzieci).

Przewóz bagażu w ilości 10 kg na osobę odbywać się będzie za opłatą 1/4 taryfy normalnej.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

84.

Nr. O. 1229/32. Kraków, dnia 6 maja 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i średnich szkół zawodowych w Okręgu w sprawie międzynarodowej żeńskiej konferencji skautowej i zlotu skautów wodnych w Polsce.

Rozporządzeniem z dnia 21. IV 1932 r. Nr. I. WF. 1579/32 podaje Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wiadomości, że Związek Harcerstwa Polskiego organizuje w sierpniu b. r. za zgodą i w porozumieniu z władzami państwowemi: a) Międzynarodową Żeńską Konferencję Skautową i b) Międzynarodowy Zlot Skautów Wodnych.

Międzynarodowa Żeńska Konferencja Skautowa odbędzie się w czasie od 6 do 20 sierpnia b. r. w Harcerskiej Szkole Instruktorskiej w Buczu (w Wojew. Śląskiem). W Konferencji wezmą udział delegatki zagranicznych organizacyj skautowych oraz delegatki żeńskiego harcerstwa polskiego.

Wybrane z poszczególnych Chorągwi żeńskie drużyny harcerskie wezmą czynny udział w przygotowaniu służb pomocniczych dla konferencji, w czasie zaś jej trwania zorganizują obozy w okolicy Bucza i wystąpią z pokazami regjonalnemi, gier polowych i techniki harcerskiej.

Międzynarodowy Zlot Skautów Wodnych odbędzie się nad jeziorem Garczyńskiem koło Kościerzyny (w Wojew. Pomorskiem) w czasie od 7 do 20 sierpnia b. r., poprzedzony zaś będzie zlotem polskich drużyn żeglarskich w czasie od 1 do 6 sierpnia b. r.

Zlot ma na celu: wzajemne zbliżenie się skautów wodnych różnych państw, wykazanie zamiłowania i wyrobienia młodzieży w dziedzinie sportów wodnych, ponadto zaś zapoznanie skautowej młodzieży zagranicznej z Polską. Program zlotu przewiduje wspólne obozowanie, zawody drużyn zagranicznych, popisy i pokazy drużyn polskich na jeziorze Garczyńskiem i Charzykowskiem oraz w Gdyni i wycieczki po Polsce.

Uznając konferencję oraz zlot skautowy wodny za ważny czynnik

propagandowy państwa, jak również doceniając znaczenie wychowawcze zetknięcia się polskiej młodzieży harcerskiej z młodzieżą różnych państw na gruncie zamiłowań do sportów wodnych, Kuratorjum gorąco zachęca Dyrekcje i Kierownictwa szkół do otoczenia żywą opieką prac szkolnych drużyn harcerskich, przygotowujących się do udziału w zlotach i obozach.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

85.

Nr. O. 1285/32. Kraków, dnia 9 maja 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie wycieczek szkolnych do Gdańska.

Zawiadamiam, że w związku z licznemi zgłoszeniami wycieczek do wolnego m. Gdańska, i z pewnemi trudnościami, powstałemi w oprowadzaniu tych wycieczek po wolnem mieście Gdańsku, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 29 kwietnia 1932 r. Nr. I. WF. 1930/32 zarządziło, by w sezonie bieżącym organizatorzy wycieczek dokonywali staranniejszego doboru młodzieży, pragnącej zwiedzić wolne miasto Gdańsk, a mianowicie:

1. Wycieczki do Gdańska należy organizować głównie dla młodzieży starszej, uświadomionej co do roli Gdańska i jego stosunku do Polski i umiejącej patrzeć na zabytki architektoniczne tego miasta;

2. Wygląd zewnętrzny oraz zachowanie się uczestników winny być takie, by wobec narodowości obcej nie przynosiły ujmy polskiej młodzieży szkolnej, za co też ponoszą odpowiedzialność organizatorzy wycieczek;

3. Wobec pewnych trudności przy uzyskiwaniu wizy na prawo wjazdu do Gdańska na wykazach zbiorowych nawet z poświadczeniem obywatelstwa polskiego, pożądane jest, by każdy uczestnik wycieczki szkolnej posiadał dowód osobisty z potwierdzeniem obywatelstwa polskiego, co mu ułatwi wjazd na teren wolnego miasta Gdańska;

4. Pożądanem jest, by strój uczestników wycieczek posiadał jaknajmniej oznak, przypominających ten lub inny uniform;

5. Zgłoszenia wycieczek należy przesyłać do Biura informacyjnego do spraw wycieczkowych i turystycznych w Gdańsku (Dworzec Główny — poczta polska) co najmniej na dni 10 przed zamierzonym wyjazdem.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

86.

Nr. I. 7661/32. Kraków, dnia 13 kwietnia 1932 r.

Do

Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie obciążenia etatów odprawami nauczycielskiemi.

Wyjaśniam na podstawie okólnika Ministerstwa W.R. i O.P. Nr. 47 z dnia 7 marca 1932 r. Nr. II. P. 1018/32 w sprawie obciążenia etatów odprawami nauczycielskiemi, że odprawy, wypłacane nauczycielom szkół powszechnych z art. 69 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 roku (Dz. U. R.P. Nr. 47 poz. 462), poczynając od dnia 1 kwietnia 1932 roku, obciążają przyznane etaty nauczycielskie. Etat po nauczycielu zwolnionym z odprawą staje się wolnym i można go ponownie obsadzić dopiero po wypłaceniu ostatniej raty odprawy.

Podając powyższe do wiadomości P.P. Inspektorom i Radom Szkolnym Powiatowym, polecam ściśle stosować się do tego rozporządzenia przy obsadzaniu etatów opróżnionych wskutek zwolnienia nauczycieli za odprawą.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

87.

Nr. I. K. N. 1698/32. Kraków, dnia 22 kwietnia 1932 r.

Do

Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie kursów wakacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych.

Podaję do wiadomości rozkład kursów wakacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych, mających odbyć się w lipcu br. na terenie tutejszego Okręgu. Zechcą Panowie Inspektorzy podać go możliwie rychło do wiadomości nauczycielstwu i zachęcić do jak najliczniejszego wzięcia udziału w kursach.

Zapisy słuchaczy odbywać się będą za pośrednictwem Inspektoratów Szkolnych, podobnie jak w r. 1931 przy pomocy kart wpisowych, wydanych nakładem Drukarni Państwowej. Karty te będą do nabycia w cenie 8 gr w księgarniach, posiadających prawo sprzedaży świadectw i druków szkolnych. Wpisowe na kursy wynosi 20 złotych.

Wpisowe to składa nauczyciel wraz z trzema znaczkami po 25 gr u przełożonego Inspektora Szkolnego, który prześle tę kwotę wraz z kartą wpisową Inspektorowi Szkolnemu w siedzibie kursu.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

Wykaz wakacyjnych kursów dla nauczycieli szkół powszechnych w lipcu 1932 r.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	KURS — Uwagi.
Biała ad Bielsko I. Insp. Szk. ul. Strzelnicza. Kurs w szk. powsz. Internat dla panów w szk. św. Jadwigi, ulica Kolejowa, dla pań w klasztorze św. Hildegardy, ulica Żywiecka. Okolica górzysta, piękne wycieczki. Stacja w miejscu.	Języka niemieckiego. Wstęp do nauki języka niemieckiego (wybrane zagadnienia z gramatyki i lektury). Gramatyka ze specjalnem uwzględnieniem odmienni i lektura wraz z omówieniem wybranych zagadnień z kultury niemieckiej. Uwagi. Dwa oddziały: dla słabo władających językiem i dla wprawniejszych. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: J. Jakóbiec i S. Leonhard: Pierwsza, druga i trzecia książka do nauki języka niemieckiego dla szkół powszechnych i średnich. K. Zagajewski: Podręcznik do nauki języka niemieckiego cz. I, II i III. J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej. J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Ponadto dla grupy wyższej pożądane przejrzenie odmienni z gramatyki jęz. niem. Jahnera lub Ippoldta, z których jedną należałoby przywieźć na kurs.
Jasło I. Insp. Szk. w miejscu. Kurs w szk. powsz. Okolica piękna.	Wychowania fizycznego. Gimnastyka w zastosowaniu do nauczania dzieci w wieku szkolnym, gry i zabawy ruchowe. Ćwiczenia dla podniesienia osobistej sprawności słuchaczy. Uwagi: Pożądane przywiezienie książek: Sikorski: Gimnastyka Cz. I. i II. Piasecki: Wychowanie fizyczne. Sikorski: Gry i zabawy ruchowe. Wymagany przepisany strój ćwiczebny i kostjum kąpielowy.
Kraków I. Ins. Szk., ulica Podzamcze 1. Kurs na Wawelu, budynek Nr. 9, tamże internat.	Geograficzno-krajoznawczy. Osadnictwo w przeszłości i w teraźniejszości. Stosunki społeczno-gospodarcze. Etnografja. Metodyka krajoznawstwa w szkole powszechnej. Uwagi: Kurs tworzy drugie ogniwo cyklu kursów krajoznawczych.
Nowy Targ I. Insp. Szk. w miejscu. Kurs w szk. powsz. męsk. Okolica górzysta.	Pedagogiki specjalnej. Wybrane zagadnienia pedagogiki specjalnej (dla nauczycieli specjalnych szkół powszechnych).

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne	KURS — Uwagi.
Kęty koło Białej.	Pedagogiczny. Organizacja pracy wychowawczej i dydaktycznej szkół niżej zorganizowanych. Uwagi. Pożądane jest przywiezienie na kurs względnie uprzednie przeczytanie następujących dzieł: Program nauki w szkołach powszechnych. Dougall Alc.: Psychologja grupy. Nawroczyński: Swoboda i przymus w wychowaniu. Ziemnowicz: Problemy wychowania współczesnego. Piaget: Mowa i myślenie dziecka. Zienkowski: Psychologja dziecięctwa.
Zwardoń koło Żywca. Warunki klimatyczne b. dobre, okolica lesista, kąpiele rzeczne. Zgłoszenia do Kuratorjum O. S. Krak. Kurs pod namiotami.	Harcerski. Wychowawcza rola harcerstwa na terenie szkoły powszechnej. Uwagi. Pożądane zapoznanie się i przywiezienie następujących książek: E. Piasecki: Harce młodzieży polskiej. Philipps: System zastępowy. Baden Powell: Wskazówki dla skautmistrzów. Wł. Szczygieł: Harcerskie obozy nauczycielskie. Sedlaczek: Harcerstwo, t. I. i II. Al. Kamiński: Antek Cwaniak, oraz jedną z książek traktujących o wychowaniu (Boveta, Greena, Claparéde'a, Karschensteinera, Bystronia, Znanieckiego, Jaroszyńskiego). Bliższe szczegóły w oddzielnym komunikacie.

88.

Nr. III. 2168/32. Kraków, dnia 18 kwietnia 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół zawodowych w Okręgu w sprawie nieodebranych kaucji uczniowskich.

Zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6 kwietnia 1932 r. Nr. III. TP. 895/32, że Ministerstwo zmieniło treść ustępu trzeciego okólnika Nr. 47 z dnia 3 kwietnia 1924 r. w sprawie kaucji warsztatowych, laboratoryjnych i narzędziowych i zarządziło, co następuje:

Kaucje uczniowskie należy przechowywać na rachunku bieżącym szkoły w ciągu roku od dnia wystąpienia ucznia ze szkoły.

Po tym terminie dyrekcje szkół przeleją nieodebrane kaucje na fundusz specjalny Ministerstwa W.R. i O.P. „Taksa administracyjna“, z którego, w razie potrzeby kaucje te mogą być zwrócone osobie zainteresowanej drogą przekazania przez Ministerstwo odpowiedniej sumy Kuratorjum.

Celem uniknięcia na przyszłość gromadzenia się nieodebranych kaucji, polecam Dyrekcjom szkół zawodowych dokonywać rozrachunku i zwrotu kaucji uczniom, opuszczającym szkołę, bez wyczekiwania na indywidualne zgłoszenia pretensji przez uczniów.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

89.

Nr. III. 2123/32. Kraków, dnia 19 kwietnia 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół technicznych, rzemieślniczo-przemysłowych i zawodowych żeńskich w Okręgu w sprawie odpisania amortyzacji inwentarza warsztatów szkolnych.

Nawiązując do zarządzenia z dnia 2. VII. 1928 r. L. III. 3953/28, zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 kwietnia 1932 r. Nr. III. T.P. 728/32, że Ministerstwo odwołało rozporządzenie swe z dnia 16 czerwca 1928 r. w części, dotyczącej odpisywania rat amortyzacyjnych.

Nowo opracowywane przepisy rachunkowo-kasowe wskażą sposób załatwiania tej sprawy.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

90.

KONKURSY

z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru Dziennika Urzędowego.

Rada Szkolna Powiatowa w Białej ogłasza niniejszem konkurs w celu obsadzenia stanowiska kierowniczego w 7 kl. publ. szkole powszechnej żeńskiej w Kętach.

Kandydatki na tę posadę powinny posiadać egzamin wydziałowy lub świadectwo ukończenia Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić za pośrednictwem bezpośrednio przełożonej Władzy do Rady Szkolnej Powiatowej w Białej.

Rada Szkolna Powiatowa w Chrzanowie ogłasza niniejszem poraz drugi konkurs na obsadzenie stałych kierownictw szkół:

1. 5-klasowej szkoły w Nawojowej Górze;
2. 6-klasowej szkoły w Trzebionce.

Ad. 1. szkoła posiada budynek własny, mieszkanie dla kierownika szkoły, składające się z 2 pokoi i kuchni, przy szkole jest ogród i $1^{3}/_{4}$ morgi pola.

Ad. 2. szkoła posiada własny budynek o 3 salach, oraz 2 sale w budynku wynajętym. Mieszkanie kierownika szkoły składa się z 2 pokoi i kuchni. Gruntu niema.

Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub W.K.N. oraz uzdolnieniem do pracy oświatowo-społecznej.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić za pośrednictwem swej Władzy przełożonej do Rady Szkolnej Powiatowej w Chrzanowie.

Rada Szkolna miasta Częstochowy ogłasza konkurs na stawiska kierowników 7-klasowych publicznych szkół powszechnych Nr. 12 i 22 w Częstochowie.

Kandydaci, starający się o wymienione stanowiska kierownicze, winni posiadać ukończony Instytut Nauczycielski, Wyższy Kurs Nauczycielski, ewentualnie egzamin wydziałowy.

Należycie udokumentowane podania należy składać w drodze służbowej na ręce Inspektora Szkolnego w Częstochowie.

Rada Szkolna Powiatowa w Częstochowie ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia posad kierowników:

1. 7-kl. publicznej szkoły powszechnej w Popowie, gm. Popow.

Jest mieszkanie służbowe przy szkole składające się z dwu pokoi i kuchni.

2. 5-kl. publ. szkoły pow. w Wilkowiecku, gm. Opatów, mieszkanie służbowe przy szkole, składające się z 2-ch pokoi i kuchni.

3. 4-kl. szkoły powszechnej w Błesznie, gm. Wrzosowa, mieszkanie służbowe przy szkole, składające się z 1 pokoju i kuchni,

Pierwszeństwo w ubieganiu się o stanowisko ad. 1. mają kandydaci z ukończonym Wyższym Kursem Nauczycielskim.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić w drodze służbowej do Inspektora Szkolnego w Częstochowie.

Rada Szkolna Powiatowa w Jaśle ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia stanowisk kierowników szkół:

a) 7-kl. publicznej szkoły powszechnej im. St. Staszica w Jaśle — mieszkania służbowego brak.

b) 4-kl. publicznej szkoły powszechnej w Harklowej z mieszkaniem służbowem o dwóch pokojach i kuchni tudzież 8 a ogrodu.

c) 2-kl. publicznej szkoły powszechnej w Osobnicy Górnej z mieszkaniem służbowem, składającem się z 2-ch pokoi i kuchni oraz 0.85 ha ziemi i budynkami gospodarczemi.

d) 2-kl. publicznej szkoły powszechnej w Gliniku Polskim z mieszkaniem służbowem, składającem się z 2-ch pokoi i kuchni oraz 0.57 ha pola.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić w drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej w Jaśle.

Rada Szkolna Powiatowa w Kielcach ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 4-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Sukowie, gm. Dyminy. Przy szkole jest grunt i 3-pokojowe mieszkanie dla kierownika.

Kandydaci posiadający ukończony Wyższy Kurs Nauczycielski będą mieli pierwszeństwo.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić w drodze służbowej do Inspektora Szkolnego w Kielcach.

Rada Szkolna Powiatowa w Nowym Sączu ogłasza konkurs na posady kierowniczek 1) 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej żeńskiej im. Urszuli Kochanowskiej i 2) 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej żeńskiej im. Kl. Hofmanowej w Nowym Sączu.

Ad. 1. Przy szkole jest mieszkanie służbowe. Kandydatki, ubiegające się o te posady, winny wykazać się świadectwem ukończenia W.K.N., lub złożenia egzaminu wydziałowego.

Podania, należycie udokumentowane, należy wnosić w drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej w Nowym Sączu.

Rada Szkolna Powiatowa w Nowym Sączu ogłasza konkurs na posadę kierownika(czki) 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej z ruskim językiem nauczania w Wierchomli Wielkiej. Mieszkanie służbowe jest.

———

Rada Szkolna Powiatowa we Włoszczowej ogłasza konkurs na posady kierowników szkół powszechnych w następujących miejscowościach :

1) na posadę kierownika 7-klasowej szkoły powszechnej w Irządzach, gmina Irządze.

2) na posadę kierownika 5-klasowej szkoły powszechnej w Kluczewsku, gmina Kluczesko,

3) na posadę kierownika 5-klasowej szkoły powszechnej w Rokitnie, gmina Rokitno,

4) na posadę kierownika 6-klasowej szkoły powszechnej w Koniecznie, gmina Włoszczowa,

5) na posadę kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Mieczynie, gmina Krasocin,

6) na posadę kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Raszkowie, gmina Słupia.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić w przepisanej drodze służbowej do Inspektora Szkolnego we Włoszczowej.

———

91.

KOMUNIKATY.

Wakacyjny Kurs Nauczycielski z programem W.K.N. w Korbielowie, powiecie żywieckim.

Pragnąc dać możność spędzenia ferji wakacyjnych w górzystej okolicy, a równocześnie, ułatwić Kolegom i Koleżankom przygotowanie się do egzaminu z W. K. N., Zarząd Okręgu Krakowskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego organizuje Wakacyjny Kurs z grupy a, t. j. przedmiotów pedagogicznych i nauki o Polsce współczesnej, tudzież z grupy zawodowej b, dla przedmiotów: historji i matematyki w uroczej miejscowości beskidzkiej w Korbielowie u stóp Pilska (1575 m. n. p. m.).

Koszta kursu, mającego trwać 7-tygodni, tj. od 5 lipca do 23 sierpnia 1932, wyniosą w przybliżeniu, zależnie od ilości uczestników: a) za naukę około 100 zł, b) za mieszkanie z utrzymaniem od 290 do 340 zł, zależnie od jakości pokoju.

W czasie kursu projektowane są wycieczki na Babią Górę, Pilsko, Baranią, i do Wisły, oraz na Słowaczyznę.

Zgłoszenia wraz z zadatkiem w wysokości 50 zł przesłać należy Zarządowi Okręgu Związku Naucz. Polsk. Kraków, Rynek Główny 29, najpóźniej do dnia 29 maja b. r.

———

Stacja Ochrony Roślin przy MTR w Krakowie, Al. Mickiewicza 21.

Święto niszczenia chwastów.

W południe niedzielne lub świąteczne po nieszporach odbywa się zebranie we wsi parafjalnej: Nauczycielstwa, członków kółek i organizacyj rolniczych, innych towarzystw wiejskich z udziałem Duchowieństwa, które w takim razie zebranie zagaja.

Na zebraniu tem omawia się program święta i zachęca się starsze społeczeństwo, by wzięło masowo udział w Święcie wraz z dziatwą i Nauczycielstwem.

Dzień święta rozpoczyna się 1) w szkole lub przed budynkiem szkolnym, gdzie uroczyste przemówienie wygłasza Nauczyciel(ka). O ile starsze Społeczeństwo bierze czynny udział w święcie, to następują przemówienia jego przedstawicieli do dziatwy i ogółu zebranych. Potem 2) formuje się pochód, na czele którego kroczy nauczycielstwo z grupą uzbrojonych w „nożyki chwastowe" dzieci, potem idą Goście, a za Nimi reszta dziatwy szkolnej. Pochód zdąża na zawczasu upatrzone i wybrane miejsce „niczyje", gdzie rośnie poddostatkiem najgorszy chwast w Polsce: Oset (Cirsium arvense); jego zwalczanie zostało w całej Polsce ustawowo nakazane pismem Pana Ministra Rolnictwa.

Pochód posuwa się z pod szkoły nie najbliższą drogą, ale (przy ładnej pogodzie) obchodzi całą wieś: dzieci śpiewają (pożądana orkiestra!), by wzbudzić zainteresowanie całej wsi i wciągnąć ją do gromadnego udziału w święcie. Po przybyciu na miejsce, gdzie osty masowo rosną, zaczyna się 3) właściwe święto:

Nauczyciel(ka) wycina nożykiem chwastowym pierwszy oset, potem czynią to Goście, wreszcie — po podzieleniu dziatwy na grupy po tyle głów, ile jest nożyków chwastowych do cięcia — na zmianę grupami kopie i tnie dziatwa, aż do skutku.

Wycięty oset zbiera się na jedno miejsce (dla ewentualnego sparzenia go wrzątkiem), poczem oddaje się na spasienie inwentarzom; należy na to zawczasu wybrać zagrodę w pobliżu miejsca wycinania ostów i pozwolić dziatwie, by się przypatrzyła, jak bydlątka lub świnki chętnie spożywają oset. To skarmienie wyciętego ostu stanowi 4) część dnia święta niszczenia chwastów.

Po spasieniu zebranego materjału Nauczyciel(ka) wygłasza przemówienie pożegnalne, dziękując Gościom za udział w święcie, oraz zaleca dziatwie, by na całe życie poprzysięgła nienawiść i walkę śmiertelną chwastom; by to, co czyniła w dniu święta, weszło jako składnik w ich trud codzienny na roli Ojców i na gruntach „niczyich".

Po ewentualnych przemówieniach pożegnalnych Gości, dzieci śpiewają chórem piosenkę na pożegnanie, i zebrani rozchodzą się.

„Święto niszczenia chwastów" skończone.

Tak wygląda program święta niszczenia chwastów na dzień 7 czerwca 1932 r. w obu Województwach: Krakowskiem i Kieleckiem, wedle którego to programu w zeszłym roku odbyło się takie święto w powiecie Kieleckim 8-go czerwca. Wzór wykładu o chwastach wydrukujemy w następnym numerze, który wyjdzie z końcem maja b. r., a tymczasem wskazujemy na roczniki „Przysposobienia Rolniczego" z artykułami o chwastach. Specjalnie polecamy artykuły: „Siew i chwasty w przyrodzie" w Nr. 3 i 5 „Współpracy" z 1932 r. — „Chwasty i potrzeba ich poznania" w Nr. 8 „Przysposobienia Rolniczego" 1932 r. — „Trzy chabry naszych pól, łąk i pastwisk" w Nr. 8 tamże. — „Ognicha i łopucha" w Nr. 9 tamże. — „Przysposobienie rolnicze wobec kryzysu w rolnictwie" (walka z chwastami) — w Nr. 51-ym z 1931 r.

„Strzelca" na str. 4, 5. Ponadto Urzędy Gminne i Korespondenci Stacji posiadają: a) plakaty o tępieniu ostów, oraz b) odezwę Stacji p. t.: „Wojna chwastom!" (z 1930 r.).

Uwaga: „Przysposobiene Rolnicze" i „Współpracę" wydaje Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 66; o numery tych gazetek można się zwrócić do najbliższych zespołów P. R., Kół Młodzieży Wiejskiej, „Związku Strzeleckiego", lub Agronoma czy Instruktora Rolniczego, ewent. czytelni ludowej lub domu ludowego.

W Krakowie, dnia 11 maja 1932.

Prof. Dr. Kazimierz Rouppert.
Kierownik Stacji Ochrony Roślin.

Sprostowanie. W Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego Nr. 4 z 1932 r. na str. 126 w wierszu 6 od dołu powinny być słowa „te kardynalne" zamiast słów „te radykalne".

92.
OGŁOSZENIA.

Czasopisma nadesłane.

Głos nauczycielski. Tygodnik. Nr. 33. 1932. Warszawa.
Głos szkoły zawodowej. Miesięcznik. Nr. 4. 1932. Warszawa.
Głos warszawski. Miesięcznik. Nr. 8. 1932. Warszawa.
Iskry. Tygodnik. Nr. Nr. 19—20. 1932. Warszawa.
Język polski. Dwumiesięcznik. Nr. 2. 1932. Kraków.
Kupiec polski. Dwutygodnik. Nr. Nr. 8—9. 1932. Kraków-Lwów.
Kuźnia młodych. Miesięcznik. Nr. 5. 1932. Warszawa.
Kwartalnik pedagogiczny. Nr. 2. 1932. Warszawa.
Młoda wieś. Dwutygodnik. Nr. Nr. 8—9. 1932. Warszawa.
Młody Polak. Miesięcznik. Nr. 5. 1932. Tarnów.
Moje pisemko. Tygodnik. Nr. Nr. 16—18. Warszawa.
Nauczyciel polski. Dwutygodnik. Nr. 8. 1932. Warszawa.
Nowe drogi. Miesięcznik. Nr. 4. 1932. Warszawa.
Nowiny krajoznawcze. Tygodnik. Nr. Nr. 14—16. Kraków.
Płomyk. Tygodnik. Nr. 36. 1932. Warszawa.
Pokłosie szkolne. Miesięcznik. Nr. Nr. 8—9. 1932. Płock.
Polska niepodległa. Miesięcznik. Nr. 6. 1932. Lwów.
Polska oświata pozaszkolna. Dwumiesięcznik. Nr. 2. 1932. Warszawa.
Przewodnik oświatowy. Miesięcznik. Nr. Nr. 4—12. 1931. Kraków.
Przyjaciel szkoły. Dwutygodnik. Nr. Nr. 8—9. 1932. Poznań.
Ruch pedagogiczny. Miesięcznik. Nr. 4. 1932. Kraków.
Skaut. Miesięcznik. Nr. 4. 1932. Lwów. Poznań. Toruń.
Świat szkolny. Miesięcznik. Nr. Nr. 1—6. 1932. Częstochowa.
Teatr ludowy. Miesięcznik. Nr. Nr. 1—2. 1932. Warszawa.
Wychowanie fizyczne. Miesięcznik. Nr. Nr. 1—5. 1932. Warszawa.
Ziemia sandomierska. Tygodnik. Nr. Nr. 14—15. 1932. Sandomierz.

Drukarnia Gablankowskiego, Kraków, Sławkowska 6. — Telefon 144-65.